

Buồn Vui

ĐỜI LÍNH

MX Saigon Tôn Thất Soạn

(Những sự kiện liên quan “Biến Động Phật Giáo Miền Trung 1966” với Chiến Đoàn B Thủy Quân Lục Chiến (CD-B/TQLC)

Ngày 11-3-1966, Trung Tướng Nguyễn Chánh Thi TL-QĐI kiêm Đại Biểu Chính Phủ Trung Phần vì chống đối Chính Quyền Trung Ương Saigon nên đã bị cách chức và bị áp lực cho xuất ngoại với lý do đi Mỹ chữa trị bệnh..mũi. Trg/Tg Thi rất được lòng khối Phật Giáo Miền Trung, trong đó có cả sinh viên và quân nhân Phật tử, hay có thể nói là khối Phật Giáo Ấn Quang, được cầm đầu bởi các nhà sư thân Cộng Sản Thích Trí Quang, Thích Nhất Hạnh..v.v.. đã lợi dụng tình hình này để mưu đồ những kế sách tạo bất ổn chính trị, xã hội, trật tự an ninh địa phương hầu làm giảm uy tín Chính Quyền Quốc Gia Miền Nam VNCH.

Khối Phật Giáo Ấn Quang của Thích Trí Quang đã tổ chức “mít- tinh”, biểu tình tại Đà Nẵng, sau đó lan rộng nhanh chóng ra Huế và các tỉnh lân cận phía Nam Đà Nẵng, tạo ra “Biến Cố Phật Giáo Miền Trung 1966” Hồng mục đích chống đối chính quyền Trung Ương Saigon.

TQLC Tham Dự...

1-Ngày 14-6-1966, Trung Ương ra quyết định đưa quân ra Đà Nẵng để giải quyết tình

ình xáo trộn, hỗn loạn đang diễn ra tại các tỉnh Miền Trung.

Các đơn vị Nhảy Dù và TQLC được không vận từ Saigon ra Đà Nẵng bằng C-47 KQVN và hàng không dân sự Air Vietnam, vì Hoa Kỳ không muốn can dự vào cuộc khủng hoảng chính trị của Miền Nam VN, nên từ chối cung cấp C-130 KQHK để chuyển quân. Cuộc không vận lực lượng TQLC được hoàn tất trong ngày.

Lực Lượng TQLC Tham Dự Gồm Có:

-Bộ Tham Mưu nhẹ TQLC do Trung Tá Nguyễn Thành Yên TLP/TQLC(“Ông Già Hự”) chỉ huy tổng quát, còn có Thiếu Tá Đỗ Kỳ TP3 và một số sĩ quan, HSQ.

-Chiến Đoàn B/TQLC do Thiếu Tá Tôn Thất Soạn (MX.Saigon) TĐT/TĐ1 kiêm CĐT/CD-B chỉ huy, Đại Úy Phan Văn Thắng TĐP/TĐ1-TQLC.

-TĐ2 /TQLC “Trâu Điền” do Thiếu Tá Lê Hằng Minh TĐT, tăng cường cho CDB.

Hình: Trung tá Nguyễn Thành Yên TLP/ TQLC -1966.

Cuộc Họp Bất Thường:

Buổi tối đầu tiên họp tại TTHQ /KQVN trong căn cứ Đà Nẵng gồm có:

Tướng Cao Văn Viên TTMT,

Đại Tá Nguyễn Ngọc Loan TLP/KQ kiêm

TGD- CSQG,

Trung Tá Nguyễn Đức Khánh TL Không Đoàn Chiến Thuật 41 Đà Nẵng,

Trg/Tá Nguyễn Thành Yên TLP/TQLC,

Th/Tá Đỗ Kỳ P3 TQLC,

Th/Tá Tôn Thất Soạn CDT-CD-B,

Th/Tá Lê Hằng Minh TĐT/TD2-TQLC,

Thiếu Tá Mã Sanh Nhơn BĐQ

(bên cạnh Th/Tá Nhơn có 1 nữ sinh viên tháp tùng mà được giới thiệu là có liên hệ và hiểu biết nhiều về nhóm “phật tử ly khai”, ngoài ra còn có một số sĩ quan các quân binh chủng Hải Quân, BĐQ, CSQG v.v..)

Mở đầu buổi họp, Đ/Tá Loan thông báo cho mọi người biết về tình hình xáo trộn, hỗn loạn tại thành phố Đà Nẵng hiện nay và quyết định của chính quyền Trung Ương Saigon là bằng mọi cách phải ổn định an ninh trật tự, trước hết là trong thành phố Đà Nẵng hiện nay :

Lực Lượng Quân Sự Theo Phe “Phật Giáo Đấu Tranh” gồm:

-Trung Đoàn 56-BB hiện diện vùng Đà Nẵng.

-Trung Đoàn 59-BB.

-1 Tiểu Đoàn BĐQ do Thiếu Tá Nguyễn

Thừa Du làm TĐT, bố phòng tại chùa Phổ Đà, là trụ sở Tỉnh Hội Phật Giáo Đà Nẵng.

-Lực lượng Biệt Khu Quảng Đà do Đại Tá Đàm Quang Yêu làm TL v.v..

Tiếp theo lời Đ/Tá Loan, Tướng Cao Văn Viên nhắc nhở mọi người:

-Các anh là những nhân chứng lịch sử quan trọng trong một giai đoạn chính trị, vậy các anh phải suy tính cẩn thận và cân nhắc mọi điều trước khi có hành động..

Sau cùng là các câu hỏi của vài sĩ quan tham dự về tình hình an ninh và nhiệm vụ liên quan đều được Đ/Tá Loan giải đáp và sẽ có chỉ thị cho từng đơn vị.

Để tránh đổ máu giữa các đơn vị quân đội VNCH, Đ/Tá Loan đã nghiên cứu và khôn khéo xử dụng Đại Úy Nguyễn Tự Cường, K7 VBDLT, bạn thân với Th/Tá Du đến liên lạc, chiêu dụ và hứa hẹn khoan hồng nếu Th/Tá Du dẫn Tiểu Đoàn BĐQ trở về với quân đội. Kết quả rất tốt đẹp trong êm thấm.

Sau khi BĐQ rời khỏi chùa Phổ Đà, tình hình an ninh, trật tự đã được vãn hồi, các đơn vị TQLC, Nhảy Dù tuần tiễu an ninh trong thành phố Đà Nẵng không gặp cản trở nào, ngoại trừ khi lục soát trong khuôn viên chùa Phổ Đà, lúc kiểm tra thấy còn 10 tử thi của phe phản loạn trong mấy ngày trước mà chưa kịp chôn cất..

-Kéo Quân Ra Huế:

Ngày 17-6-66, Lực Lượng TQLC gồm BTM nhẹ và CĐ-B di chuyển bằng quân xa từ Đà Nẵng ra Huế, đặt thuộc quyền điều động của Đ/Tá Nguyễn Ngọc Loan để vãn hồi an ninh trật tự tại thành phố Huế.

TQLC đã tiến quân vào thành nội Huế, qua ngã Thượng Tứ rồi vòng ra cửa Đông Ba, đi dọc bờ sông Gia Hội, phối hợp với lực lượng CSQG Thừa Thiên Huế, có tăng cường Biệt Đoàn CSDC- 222 của Trung Tá Nguyễn Huy Sánh CHT, rải quân dọc đường Trần Hưng Đạo, đại lộ chính của thành phố Huế và cũng là nơi đặt bàn thờ Phật dày đặc trên đường làm

Hình: Buổi thực tập tác chiến tại làng Đệ Học Thủ Đức năm 1961.
 Từ trái: Đ/Úy Cao Văn Thịnh, Trg/Úy Phạm Văn Chung, Trg/Úy Ngô Văn Đình,
 Trg/Úy Nguyễn Năng Bảo, Đ/Úy Cò Tấn Tinh Châu, Đ/Úy Dương Hạnh Phước, Đ/Úy
 Nguyễn Văn Hay, Đ/Úy Nguyễn Thành Yên ("ông Già Hự", Đ/Úy Hoàng Văn Nam.

chương ngại vật công xe cộ lưu thông.

Tại đường Bờ Sông Gia Hội, gần chùa Diệu Đế, Đ/Tá Loan dẫn đầu đoàn quân đi dẹp bàn thờ, ông làm gương và ra lệnh:

-Ê! Minh (Th/Tá Lê Hằng Minh) "Toi" một bên, "Moi" một bên, tụi mình khiêng bàn thờ vào bên đường cho xe chạy.

"Saigon" (Th/Tá Soạn) và MX. "Thanh Hóa" (Đ/Úy P.V.Thắng) đi sau Đ/Tá Loan cũng khiêng một bàn thờ bỏ vào bên đường... lập tức các Mũ Xanh lần lượt từng nhóm, từng tổ nhanh nhẹn dọn sạch các chương ngại vật còn nằm trên. Sau mấy tiếng đồng hồ toàn khu vực chính trong thành phố Huế được khai thông, xe cộ đi lại thông thả. Tình hình yên tĩnh trở lại như trước đây.

Lực lượng TQLC nghỉ dưỡng quân và làm lực lượng ứng chiến trừ bị cho QĐI, đóng quân dọc tả ngạn sông Hương từ cầu Bạch Hổ, Kim Long kéo dài đến khu vực đối diện cổng Ngọ Môn.

Đại Tá Ngô Quang Trưởng, Tân Tư Lệnh SĐ1BB.

Ngày 19-6-66, TQLC còn nghỉ dưỡng quân và làm trừ bị tại chỗ, các MX gồm có Ông

Già Hự, Saigon, Thanh Hóa, Lê Hằng Minh, Đỗ Kỳ cùng một vài anh em MX khác đang uống cafe tại quán Kim Long thì tình cờ thấy dân chúng lần lượt tụ họp đông đảo trên cầu Tràng Tiền và hai bên bờ sông gần đó, tìm hiểu mới biết là sắp có cuộc biểu diễn nhảy dù mà bãi đáp là trên sông Hương, gần nhà Thủy Tạ câu lạc bộ thể thao. Khoảng 9 giờ, một chiếc trực thăng bay lượn trên không, gần cầu Tràng Tiền, tiếp đó là cánh dù bung ra từ cửa trực thăng, một chiến sĩ Nhảy Dù đang nhẹ nhàng điều khiển cánh dù xuống đúng địa điểm dự trù. Lúc gần xuống đến mặt nước, thì dù được tách ra, anh ta liền nhảy xuống nước và chậm rãi bơi theo dòng nước xuôi về hướng cầu, một "canô" chạy đến vớt anh ta lên. Mọi người hoan hô và vỗ tay tán thưởng. Người Nhảy Dù đó là Đại Tá Ngô Quang Trưởng, ngày đầu tiên ra mắt dân chúng Huế để nhậm chức Tư Lệnh SĐ1BB. Đ/Tá Ngô Quang Trưởng, nguyên TLP/SĐND, được đề cử làm TL/SĐ1BB thay Ch/Tướng Phan Xuân Nhuận vì có liên quan đến vụ "Biến Động Miền Trung".

Ngày Đại Tá Ngô Quang Trưởng Nhậm Chức:

Vi Đ/Tá Ngô Quang Trưởng nhậm chức TL/SĐ1BB trong bối cảnh chính trị đặc biệt nên cần phải được TQLC yểm trợ. Như đã có hẹn và theo yêu cầu của Đ/Tá Trưởng, chiều ngày 19-6-66 lúc 3 giờ, phái đoàn TQLC gồm có Trg/Tá Yên, Th/Tá Soạn, Th/Tá Minh, Th/Tá Kỳ và vài SQ, HSQ khác đi xe jeep đón Đ/Tá Trưởng ở gần cửa Thượng Tứ để vào thành nội, rồi cùng vào Đồn Mang Cá nơi đồn trú BTL/SĐ1BB để nhậm chức. Đoàn xe jeep nối đuôi nhau bắt đầu khởi hành, có 1 xe Dodge 4X4 gắn đại liên 30ly và 1 tiểu đội biệt kích TQLC hộ tống.

Trong buổi giao thời này, BTM/SĐ1BB có nhiều thay đổi về nhân sự:

-Đại Tá Phạm Văn Phú nguyên TLP/SĐ2

Thủy Quân Lục Chiến

BB, được chuyển về làm TLP/SD1 BB.

-Trung Tá Nguyễn Khoa Nam từ SĐ Dù được biệt phái tạm thời về làm sĩ quan phụ tá cho Đ/Tá Trưởng để giúp vị tân TL yên tâm nắm vững tình hình nhân sự.

-Trung Tá Trần Văn Cẩm cũng được chuyển về làm TMT-SD1.

-Thiếu Tá Ngô Văn Chung thay thế Th/Tá Lê Thiện Phước, TP2. (Đại Tá Ngô Văn Chung đã chết trong lao tù cộng sản tháng 7-75 tại trại tù Xuân Lộc.

-Một trong những trung đoàn trưởng là Trung Tá Phan Bá Hòa, mà hậu cứ Trung Đoàn 3 đóng tại An Lỗ, cây số 17, chuyển về giữ chức vụ TMP/HQ&TV kiêm TP3, thay thế Th/Tá Kiêm.

-Tiểu Khu Trưởng Thừa Thiên là Trung Tá Phan Văn Khoa.

-Chuẩn Tướng Hoàng Xuân Lãm nhận chức TL/QĐI, bàn giao SĐ2 BB cho Đại Tá Nguyễn Văn Toàn.

Ngày Quân Lực 19-6-66 Đầu Tiên:

Nhân dịp 19-6, QĐI có tổ chức buổi lễ cho các đơn vị quân đội tại Huế để chào mừng ngày Quân Lực đầu tiên tại vườn hoa Nguyễn Hoàng, tả ngạn bờ sông Hương đối diện cửa Ngọ Môn. Một số TQLC, đại diện chiến sĩ xuất sắc, trong đó có Thiếu Tá Lê Hằng Minh, từng có công tham dự trong công cuộc vận hồi an ninh trật tự tại Huế sau “Biến Cố Phật Giáo Miền Trung”. Buổi lễ có màn các nữ sinh Huế choàng vòng hoa cho các chiến sĩ xuất sắc, Th/T Minh được choàng một vòng hoa lớn rất đẹp, anh lấy làm vui mừng và hạnh diện. Mấy ngày sau đó vẫn thấy vòng hoa đó được gắn trên xe jeep, mui trần, trước kính chắn gió xe anh Minh trong ngày TĐ2 bị VC phục kích tại Phong Điền, cây số 17 trên QL1.

Hành Quân Lam Sơn 283:

An ninh trật tự đã vận hồi tại thành phố Huế, CD-B/TQLC nhận lệnh QĐI, mở cuộc

Captain Ton That Soan, executive officer (left), and Major Le Hung Minh discuss a possible operation Captain Koopler. Unlike other operations Minh and Soan kept the details of their plans to assault the Presidential Palace from Koopler. At noon Friday they told him "We are going to Saigon." (Marine Co Gazette)

hành quân Lam Sơn 283 ở “Dãy Phô Buôn Hiu” tỉnh lộ 555, Phù Lưu-Gia Đăng, xóm làng dọc theo bờ biển liên ranh Thừa Thiên-Quảng Trị, từ ngày 21 đến 23 tháng 6-1966.

Phối hợp với đoàn “Cọp Bay” M113 Thiết Vận Xa, CD-B/TQLC gồm TĐ1 và TĐ2 Trâu Điền đã đạt chiến thắng vẻ vang, đã đập tan tiểu đoàn 808 VC trong suốt 2 ngày đêm quần thảo. Địch để lại rải rác 70 tử thi. TQLC được QĐI tưởng thưởng nhiều huy chương cho các chiến sĩ hữu công. CD-B trở về nghỉ dưỡng quân tại Kim Long, An Hòa làm lực lượng ứng chiến trừ bị cho QĐI.

Bền Bông Trên Sông Hương:

Chiều ngày 27-6-66, lúc này các đơn vị TQLC đang còn nghỉ ngơi rảnh rỗi, Th/Tá L.H.Minh lái xe Jeep chở theo Th/Tá Đỗ Kỳ đến thăm MX. Saigon (Th/Tá Soạn) tại BCH/CD, sau một hồi hàn huyên vui vẻ, Th/Tá Minh rủ mọi người đi ăn tối kể cả “Thanh Hóa”. Saigon đồng ý và đề nghị nên ăn món “bánh khoái” nổi tiếng địa phương Huế, tại tiệm ăn gần cửa Thượng Tứ. Buổi ăn tối thật vui vẻ và ngon miệng. Anh Minh sau cùng mời mọi người đi ăn chè và uống cà-phê, Thanh Hóa là người địa phương liền đề nghị:

-Đêm nay trời mát mẻ trăng sáng tốt, sao anh em mình không xuống đò và thưởng thức cổ nhạc Huế, nhất là để giới thiệu với anh Minh và anh Kỳ thú vui văn nghệ trên sông

nước ban đêm mà bấy lâu hai anh chỉ nghe nói đến mà chưa có dịp nào thuận tiện thưởng thức, đây là một dịp hiếm có.

Thành phố Huế đã lên đèn, nhà nhà lần lượt đóng cửa yên nghỉ về đêm. Tuy nhiên “Hạm Đội 7 trên sông Hương” bồng bồng chuyển động di chuyển ra giữa mặt sông rộng tập trung gần phía Đập Đá. Chiếc đồ tương đối lớn và khang trang chờ khách du lịch gồm Saigon và anh em rời bến chợ Đông Ba, hướng về khu vực tập trung “Hạm Đội”. Mặt sông phẳng lặng, nên thơ. Văng vẳng chỗ này chỗ kia, những tiếng ca hò Huế, cổ nhạc cung đình trong trẻo, cao vút hòa theo tiếng đàn tranh, đàn bầu réo rắt. Thỉnh thoảng có các xuồng nhỏ bán thức ăn chè, cháo, hột vịt lộn do các cô gái Huế vừa chậm rãi chèo ghe vừa rao hàng lanh lảnh khi đi gần đến các đò có du khách.

Saigon và anh em vừa thưởng thức văn nghệ, vừa ăn chè hột sen thơm ngon, chưa được 1 tiếng đồng hồ thì có 1 xuồng nhỏ cặp sát vào mạn thuyền của Saigon đang ngồi, có một người trên xuồng lên tiếng chào hỏi, đó là T/S Phi, HSQ ban 3 của Saigon. T/S Phi trình cho Saigon một công điện khẩn của BTL/QĐI liên quan hành quân của CĐ-B/TQLC vào ngày hôm sau, 28-6-66...

Vậy là cuộc vui đành phải chấm dứt nữa chừng. Đây là kỷ niệm cuối cùng và khó quên của Saigon với anh Lê Hằng Minh. Mọi người phải trở về BCH/CĐB để họp chuẩn bị hành quân. Tại buổi họp, Saigon đọc cho mọi người nghe công điện của QĐI:

“Vi nhu cầu hành quân, kể từ 28-6-66 (ngày mai), CĐ-B/TQLC đặt một tiểu đoàn mạnh nhất thuộc quyền sử dụng hành quân SĐ1BB. CĐ-B (trừ) còn lại, di chuyển vào Quảng Ngãi để đặt thuộc quyền sử dụng hành quân cho SĐ2BB. (chấm&hết).”

Sau khi hội ý với Th/Tá Lê Hằng Minh, Th/Tá Đỗ Kỳ, Đại úy Phan Văn Thắng, anh em đều đồng ý để TĐ2 Trâu Điền ở lại An Hòa,

vị trí đóng quân hiện tại để nhận lệnh tiếp của SĐ1BB.

Chia Tay.

-Ngày 28-6-66, từ Huế những cánh quân chia ra để xuôi Nam ngược Bắc, CĐ-B (trừ) di chuyển vào Quảng Ngãi, TĐ2 Trâu Điền ở lại An Hòa để nhận lệnh tăng phái cho SĐ1BB với đoàn GMC chờ sẵn từ chiều hôm trước để chuẩn bị di chuyển ra Đông Hà, Quảng Trị tham dự hành quân.

-Ngày 29-6-1966, lúc “Saigon” và CĐ-B (--) sắp sửa vượt tuyến xuất phát hành quân thì Saigon được cố vấn USMC/CĐ-B báo tin đoàn xe TĐ2/TQLC lúc di chuyển đã bị VC phục kích tại Phò Trạch, Quảng Trị và Thiếu Tá Lê Hằng Minh TĐT đã bị tử thương !!! Tiếp theo sau đó, BTL/QĐI cũng xác nhận với CĐ-B về nguồn tin này.

Thật là một tin “SÉT ĐÁNH”, một tin buồn cho mọi người, cho gia đình anh Minh, cho Binh Chủng TQLC, và riêng cho MX.Saigon. Anh Minh từ trần lúc còn trẻ, mới ngoài 30 tuổi và chưa lập gia đình.

Cố Trung Tá Lê Hằng Minh
Tiểu Đoàn Trưởng Tiểu Đoàn 2 / Thủy Quân Lục Chiến

“Vì tôi là lính áo rằn,
Ra đi nào biết mấy trắng mới về”
Thơ Lê Hằng Minh

Thủy Quân Lục Chiến

Sau Cuộc Chiến:

“Người lính đó không về sau cuộc chiến.
Phố vẫn đông trong những ngày nghỉ cuối tuần,
Ngôi giáo đường rung hồi chuông cầu nguyện.
Nửa cho người, nửa cho khắp Việt Nam”
Thơ Ngọc Thủy.

Lê Hằng Minh là em ruột của Thiếu Tướng Lê Minh Đảo, TLSĐ18 BB và là anh của Đại Úy TQLC Lê Hằng Nghi, dáng người và khuôn mặt của 3 anh em trai hao hao giống nhau. Với nét mặt rắn rỏi, mắt tròn và sáng, thậm chí cả đến tính tình cũng giống nhau, đều vui vẻ, cởi mở và cách ăn nói sôi nổi, sinh động, tính tình bộc trực “nhà binh”, “người Nam”.

Mỗi khi có ai nhắc đến Lê Hằng Minh thì trong đầu óc tôi hiện ra một hình ảnh trẻ trung, sống động của một thanh niên yêu đời, với bộ ria duyên dáng của một người hùng với bộ áo quần rằn ri màu xanh sóng biển, bên cạnh đó là hình ảnh một nghệ sĩ Tây Ban Cầm điều luyện rầm rập âm điệu của cuộc đấu bò rừng. Tôi không dám nghĩ đến cái chết của anh Lê Hằng Minh, mặc dù tôi biết hình ảnh của anh cũng là hình ảnh của muôn ngàn chiến sĩ anh hùng khác của QLVNCH hiến dâng cuộc đời cho Tổ Quốc và Dân Tộc Việt Nam. Anh với tôi có nhiều kỷ niệm vui buồn trong đời quân ngũ, chia xẻ nhiều gian nguy cũng như hào hùng trong chiến trận cùng với binh chủng TQLC. Nếu nghĩ đến thì đau lòng lắm, vì Lê Hằng Minh là bạn thân thiết với tôi..!.

Mỹ Xanh Saigon Tôn Thất Soạn
Iowa City, Iowa-USA, 28-2-2017

Mười Thương

Một thương tóc đã bạc màu

Hai thương con mắt trũng sâu lò đờ

Ba thương da dẻ héo khô

Bốn thương răng rụng nhấp nhô bờ cào

Năm thương mặt mũi hư hao

Sáu thương tiếng nói thì thảo thiếu hơi

Bảy thương từng bước mỗi rời

Tám thương ngày tháng suốt đời bên nhau

Chín thương luôn một chuyến tàu

Mười thương đôi bóng ngả đầu sát vai

Mỉm cười chung mãi đường dài

Cùng vui cùng khổ chia hai miếng sầu

Chỉ mong đừng trước đừng sau

Được đi một lúc qua cầu... bên kia.

antrinh&trinhchinh -